W dniach 14-15 października 2021 r. w sali kinowej Archiwum Narodowego w Pradze, odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa na temat „Radykalna lewica w Europie Środkowej i jej rozwój od końca I wojny światowej do roku 1933" (Radikální levice ve střední Evropě a její vývoj od konce první světové války do roku 1933), którą zorganizowali: Instytut Historii Akademii Nauk Republiki Czeskiej, Archiwum Narodowe w Pradze, Instytut Filozofii Południowoczeskiego Uniwersytetu w Czeskich Budziejowicach. Konferencję zorganizowano w ramach programu badawczego, cz. 11 „Europa i państwo: między barbarzyństwem a cywilizacją".Uczestnicy konferencji obradowali w sześciu blokach tematycznych. Tematy wygłoszonych w ramach nich referatów przedstawimy poniżej.

Blok nr I „Ruch komunistyczny i Europa".
- Emil Voráček, „Lewica w okresie międzywojennym. Próba refleksji".
- Peter Popálený, „Komintern – 'trzeci okres' 1928-1933 i jego wpływ na politykę Komunistycznej Partii Czechosłowacji".
- Bohumil Melichar, „Partia Komunistyczna jako agentura propagandowa sowieckiego eksperymentu. Spory o wydarzenia w ZSRR, jako część praktyki konkurencyjnych wewnątrz czechosłowackiej lewicy".
- Agnés Kelemen, „Od Gangu Trzynastu do Grupy Brneńskiej" (From the "Gang of Thirteen" to the "Brno Group").
- Andrej Tóth, „Komunistyczne intermezzo" węgierskiej socjaldemokracji z 1919 r. i jego fatalny wpływ na partię oraz dalszy powojenny rozwój Węgier.
- Miroslav Šepták, Porównanie pozycji socjaldemokracji i komunistów w austriackim systemie politycznym (1918-1934).

Blok nr II „Kościoły a radykalna lewica".
- Marek Šmíd, Watykan i wzrost radykalnej lewicy w Europie Środkowej po 1918 r.
- Jurij Danilec, Kościół a wybory parlamentarne w Rusi Podkarpackiej 16 marca 1924 r.
- Viktor Kičera, Populizm komunistyczny i Kościół greckokatolicki na Rusi Podkarpackiej w latach 20. XX wieku.
- Jurij Danilec, Weronika Bułat, Motywy bolszewickie i komunistyczne na kartach czasopism kościelnych na Rusi Podkarpackiej w latach 20. i 30. XX wieku.

Blok III „Radykalizm na pograniczu czesko-niemieckim".
- Karel Řeháček, Spartakusowcy w zachodnich Czechach. Import lewicowego radykalizmu z Bawarii i Saksonii i jego konsekwencje w latach 1919–1920.
- Tomáš Bandach, Między państwem narodowym a rewolucją światową: niemiecka lewica radykalna na pograniczu ziem czeskich jesienią 1918 r.

Blok IV „Radykalna lewica w kulturze i filmie".
- Marek Krejčí, Kultura w cieniu polityki 1921–1933.
- Terezie Hlaváčková, Alena Šlingerová, "Proletariusze jesteście niewolnikami tam, gdzie

pracujecie, ale możecie być panami tam, gdzie kupujecie". Pokaz filmowe w Spółdzielni Konsumenckiej Pszczoła (z fragmentami filmów).

Blok V „Wybitne osobistości ruchu komunistycznego”.
- Jan Kober, Radykalne przestrzenie? Socjalizacja w myśleniu niektórych przedstawicieli lewego skrzydła Czechosłowacji Partia Socjalistycznej.
- Jan Budňák, Theodor Hartwig i niemieccy proletariaccy wolnomyśliciele w Republice Czechosłowackiej.
- Michał Plavec, Jak rodzi się komunista. Antonin Janousek (1877–1941).
- Kirill Stankov, Jaroslav Salat-Petrlik w rosyjskim i czechosłowackim ruchu komunistycznym.
- David Hubený, „Zachowujemy wasze prawa!” Zły senator Iwan Lokota.
- Vasil Miščanin, Ivan Turjanica: czechosłowacki komunista, „architekt zjednoczenia” z Ukrainą i funkcjonariusz partii sowieckiej.

Blok VI „Radykalny Wschód”.
- Paweł Fiktus, Związek Proletariatu Miast i Wsi (ZPMiW) podczas prac Sejmu I kadencji (1922–1927).
- Michaił Misiuk, Historia Partii Komunistycznej w zbiorach Państwowego Archiwum Obwodu Zakarpackiego.
- Ferdinand Vrábel, Strajk grudniowy 1920 r. na Słowacji.
- Józef Pawłow, Stosunki komunistów i socjaldemokratów na szczeblu lokalnym regionu Pohronia w latach 1921–1933.
- Konstantin Kucov, Kongres Postępowych Studentów w Użhorodzie (25 sierpnia 1935).

Więcej:

Národní archiv: RADIKÁLNÍ LEVICE ve střední Evropě a její vývoj od konce první světové války do roku 1933

Česká archivní společnost (ČAS): Mezinárodní konference “Radikální levice ve střední Evropě a její vývoj od konce první světové války do roku 1933”, 14.–15. října 2021 v Národním archivu

Historický ústav AV ČR, v. v. i.: Radikální levice ve střední Evropě a její vývoj od konce první světové války do roku 1933

oprac. Ivo Łaborewicz
AP Wrocław O/Jelenia Góra